ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

100

УЛУҒ САНАНИ МУНОСИБ СОВҒАЛАР БИЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ

ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ БЎШАШТИРМАНГ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 155 (4146).

7 АВГУСТ

ПАЙШАНБА

1969 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин

ИККИ томонида сарвқомат тераклар қад кўтарган катта йўлнинг ўнг томонида кўз илғамас пахтазор ястаниб ётибди. Ғўзанинг бўйи белбоққа уради. Шу далада бири кунчиқар томонда, иккинчиси кунботар томонда трактор ишламоқда. Қуёш ҳарорати кўтарилган, пахтазорда офтоб ҳалқалари жимирлаб ўйнайди. Қушлар ҳам иссиққа тоб беролмай ўзларини сояга урган, қанотлари осилиб ҳаллослайдилар. Лекин деҳқон, механизатор далада. Маржон-маржон тер тўкиб меҳнат қилмоқда. У бугунги ҳосилидан кўнгли тўқ эмас, ғайрат камарини ечгани йўқ.

Терак қаторлари орасидан ўтиб далага борамиз. Шу пайт тракторлардан бири увотга етиб келади. Ундан баланд бўйли, қотмадан келган, қуёшда юзлари қизариб, бўртган йигит тушади. Сўрашамиз. Нишонбой Турдиев. Мана шу пайкалнинг 44 гектари унинг звеносига қарашли. Нишонбой билан сўрашиб турганимизда ундан нарироқдаги қатордан бошқа звено бошлиғи Одил Туронбоев тракторини ҳайдаб увотга чиқади. Гапимиз давом этади. Унинг звеносида 43 гектар ер бор. Мажбуриятлари бир хил. 23 центнер ўрнига 28 центнердан ҳосил етиштириш.

Ғўзалар тупини қайириб ҳосилни кўздан кечирамиз. Нишонбой ҳам, Одил ҳам ташвишланиб гапиришади. Улар ҳосилнинг ҳозирги чўғидан хотиржам эмаслар.

— Бултур шу вақтда олти-еттитадан кўсак бор эди, — дейди Нишонбой. Мана, кўряпсиз, бу йил учтадан ортиқ эмас. Унинг гапини Одил ҳам тасдиқлайди ва қўшимча қилади.

— Августда зўр бермасак, бултурги даражага етиб ололмаймиз. Шунинг учун ҳам тракторни тўхтатганимиз йўқ. Ишончимиз комил, августда ғўзаларимизда мўлжалдаги ҳосил бўлади.

Бу звенолар Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозига қарашли. Меҳнаткаш, ғайрат ва фидокорлик кўрсатиб ишлаётган ана шу звеноларнинг аъзолари августни ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи ҳисоблаб, курашни давом эттирмоқдалар. Бригада бошлиғи Гулали Чахалов шундай дейди:

— Биз далаларимизни айланиб, ғўзаларни кўриб чиқдик. Ҳақиқатан ҳам баъзи уяларда шу вақтгача ҳосил олмаган, аммо ҳосилдор ғўзаларнинг ўғитига, сувига шерик бўлаётган ортиқча ғўзалар бор. Биз уларни битта қўймай юлиб ташлаймиз. Шу билан бирга даламизда бегона ўт ўсмайди. Сувдан тўғри фойдаланиб, ғўзаларнинг чанқаши ёки сув эзиб кетишига йўл қўймаймиз. Шундай қилиб август ойи ичи ғўзаларга бир ярим марта ишлов бериб ҳар туп экинда мўлжалдаги ҳосилнинг бўлишига эришамиз.

Суҳбат вақтида фотомухбиримиз А. Абалян Нишон Турдиев ва Одил Туранбоевлар ишлаётган далани ҳамда Нишон Турдиалиевни суратга олибди.

Бу азаматларга мўл ҳосил етиштириш йўлида катта муваффақиятлар тилаймиз.

М. САИДОВ.

ҲОСИЛ ДУРДОНАЛАРИ

Сўнгги уч йил давомида Жданов номли колхоз ҳар тарафлама мустаҳкамланди. Бу ерда экинлардан мўл ҳосил етиштириш тобора кўпаймоқда. Бўлинмас фонддаги маблағ ортиб маиший-маданий жойлар қурилиши ривожланяпти. Эндиликда колхоз қишлоғи таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Кенг кўчалар, тартиб билан қурилган турар-жой бинолари кўзни қувонтиради.

Бу йил ҳам колхозчилар қишлоқ хўжалик экинларидан баракали хирмон кўтариш йўлида йил бошидан бери астойдил меҳнат қиляптилар. 1000 гектар ерга чигит экилган эди. Уруғ тупроқнинг намига текис ундириб олинди. Шундан кейин парвариш ҳар тарафлама кучайтирилди. Ҳар бир звено, бригададаги иш агротехника талаблари даражасида ўтказилаверди. Ўғитдан самарали фойдаланиш кенг йўлга қўйилди. Ниҳоллар ер бағрини қоплаши билан тез-тез озиқлантирилди. Тупроқнинг кучига куч қўшилди. Доимо кўчат илдизлари юмшоқ тутилди. Ғўзалар кундан-кунга бўй чўзиши билан бирга ҳосил шохларини кўпайтирмоқда.

Биз Исмоил Жўраев бошлиқ 3-бригада далаларини айланиб беҳад хурсанд бўлдик. Ғўзалар 14-15 шох чиқариб қолган. Ҳар бир шохда битта-иккитадан кўсак, икки-учтадан гул бор. Деҳқонлар узунасига тўрт, энига эса уч марта культивация қилишган. Икки марта қондирилиб суғорилган шу сабабли дастлабки ютуқлар қўлга киритилган. Пахтакорлар 96 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландагига нисбатан тўрт центнердан ошириб «оқ олтин» топширамиз, дейишяпти.

Алимбой Аъзамов ҳам шу ерда. У колхознинг энг ишчан ва тажрибали механизаторларидан бирибдир. Ўзи комплекс механизациялашган звенога раҳбарлик қилиш билан бирга ер ҳайдаш, чигит экиш, парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиштириб олишда ҳам фаол қатнашяпти. Механизаторнинг культивациядан чиқарган майдонлардаги кўчатлар тез ривожланиб, мўл ҳосил тўплаяпти. Бу моҳир звено бошлиғи билан Раҳимбой Назаров мусобақадош экан. У ўзи раҳбарлик қилаётган звенода ишни яхши йўлга қўйган. Баракали ишлаб бегона ўтларга қарши курашмоқдалар. Ғўза четларини тозалаб, кўчатларнинг қуёш нуридан кўпроқ баҳраманд бўлишига тўла имконият яратилмоқда.

Звено бошлиғи йиғим-теримгача қатор ораларига бир ярим марта ишлов бериш ва ҳосилнинг ҳаммасини «зангори кема»лар ёрдамида териб олишга сўз берган. Унинг ваъдасига ишонса бўлади. Ҳар йили ҳам ўз зиммасига юксак мажбурият олади. Бажариб ўз ҳамкасбларини хурсанд қилади. Ўтган йилги ютуқни ҳам ҳар қанча мақтаса бўлади. Ғўза қатор оралари меҳр билан парвариш қилиниши сабабли мўл ҳосил тўпланди. Пахта эрта етилиб пишади. Ҳосилни йиғиштириб олиш уюшқоқлик билан ўтказилди. Шу сабабли «оқ олтин» дурдоналари нобуд қилинмади. Ҳаммаси тайёрлов пунктларига топширилди. План 110 процент қилиб бажарилди. Ўртоқ Назаров эса мавсумда 110 тонна пахтани «зангори кема»лар бункеридан тўкиб, ўз мусобақадошларидан ўзиб кетди.

Исмат Ҳожибеков, Лафас Худойназаров каби механизаторлар колхозда кўп. Уларнинг ҳалол меҳнат қилишлари сабабли техникадан фойдаланиш тобора яхшиланяпти. Хўжаликда кўп ва арзон маҳсулот етиштирилмоқда. Ҳозир бу механизаторлар ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бераяптилар. Улар тез-тез учрашиб, эришилган ютуқларни ўртоқлашяптилар, камчиликларни тузатишда бир-бирларига амалий ёрдам бермоқдалар.

Механизаторлар ўсишдан орқада қолаётган майдонларга қўшимча ўғит солиб, сифатли культивация қилдилар. Шарбат сувини оқизишда сувчиларга амалий ёрдам бердилар. Ишда бундай ҳамжиҳатликнинг йўлга қўйилиши барча майдонларда ўтган йилдагига нисбатан янада кўпроқ ҳосил етиштиришдан далолат бериб турибди. Пахтакор звеноларнинг аъзолари ўзларининг ер шароитларини ҳисобга олиб, оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилмоқдалар. Баъзи звенолар ҳар гектар ердан 25 центнердан хирмон кўтариш, баъзилари эса ҳосилдорликни 30 центнердан етказиш учун қатъий бел боғлаганлар.

Колхоз правлениеси ғўзани чопиқ қилишда, ўтини юлишда, культивациядан чиқаришда, суғоришда фаол қатнашаётган деҳқонларга ғамхўрлик кўрсатишни ҳар тарафлама кучайтирган. Дала шийпонларининг иши тартибга келтирилган. Болалар боғчаси, яслиси ишлаб турибди. Буларнинг ҳаммаси колхозчиларнинг янада унумли ишлашида катта роль ўйнаяпти. Шунинг учун хўжаликда культивация қилиш, суғориш бўйича берилган кундалик график ортиғи билан адо этиляпти.

Далада мўл ҳосил етиштирилаётир. Колхозчилар шоналарни гулга, гулни эса бўлиқ кўсакка айлантириб, ҳар гектар ердан пландаги 24 ўрнига 30 центнердан хирмон кўтаришга қатъий бел боғлаган ҳолда ишламоқдалар.

Э. ҚОДИРОВ,
Янгийўл.

БИНОКОРЛАР ҲИММАТИ

«Жилстрой» қурувчилари куни кеча Қорақамиш массивида 1200 ўринли мактаб биносини қўлдан чиқардилар. Ҳиммати баланд бинокорлар сентябрь қўнғироғигача яна бир мактабни ўқувчиларга туҳфа қилиш ниятидалар.

Мактаб қурилиши жадал суръатлар билан давом этяпти. Ю. Лягин ва Ю. Иброҳимов бошлиқ бригадалар аъзолари ташаббус кўрсатиб ишлашяпти. Дурадгор ва монтажчилар А. Курмаев, А. Ульянов, сувоқчи М. Ершова ва бошқалар смена нормасини ошириб бажариш билан бирга, ишнинг сифатига ҳам алоҳида эътибор беришяпти.

Р. УМАРОВ.

БАЙРОҚДОРЛАР

Олмалиқ химия заводида қувончли ютуқларга эришаётган «Стальмонтаж» бошқармасининг азаматлари ўзаро мусобақани кундан-кунга кучайтирмоқдалар. Ўтган ойлар мобайнида меҳнатсевар коллектив қийин шароитларга қарамай, ишни икки сменада ташкил этди ва топшириқни 110 процентдан ошириб бажарди. Ҳар бир ишчи нормани 124 процентдан бажарди.

Зарбдорлар иккинчи кварталда айниқса юқори меҳнат унумдорлигига эришдилар. Шунинг учун ҳам бошқарма коллективи Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилишлар министрлиги ва қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ходимлари касаба союзи республика комитети кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлди.

Шу кунларда меҳнат зарбдорлари иш суръати ва сифатини янада юқори кўтармоқдалар.

КЎСАКНИ КЎПАЙТИРАМИЗ

Деҳқонларимиз ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, ғўза парваришини таборо кучайтиряптилар. Ўтган ойда қандай баракали ишлаган бўлсалар августда ҳам ана шундай қиляптилар. Шу сабабли ғўзамиз гуркираб ўсаяпти. Ҳосил шохларини кўпайтириб, гул кўсакка айланяпти.

Бизда ҳамма иш тажрибакорларнинг маслаҳати асосида олиб борилмоқда. Шунинг учун ғўзамиз бошқа звенолардаги ғўзалардан қолишмайди. Ҳар бир ишнинг сифатли бўлишига аҳамият беряпмиз. Нормада белгиланган ўғит ерга солиб бўлинди. 3-марта культивация қилиб, ўғит солдик. Ҳозир ҳар бир тупда 8-9 ҳосил шохлари бор. Уларда эса кундан-кун кўсак кўпаймоқда.

Мен ғўзаларни культивация қиляпман. Кунига 8—10 гектар майдондаги ғўзаларга ишлов беряпман. Сувчи Иброҳим ота, Ризохон акалар ҳам ғайрат қилишяпти. Улар ишни икки сменада ташкил қилганлар. Қатор ораларига жилдиратиб сув қўйилиши сабабли ғўза тез авж олмоқда.

А. АЛИХЎЖАЕВ,
Янгийўл районидаги С. Раҳимов номли колхознинг звено бошлиғи.

Пойтахтимиздаги «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг биринчи филиали тикувчиси ўртоқ Д. Нурмуҳамедова смена топшириғини ҳамиша ошириб адо этмоқда. У беш йилликнинг тўртинчи йили топшириғини муддатидан илгари бажариш учун курашмоқда.

Ю. Содиқов фотоси.

БУХАРЕСТГА КЕЛИШДИ

БУХАРЕСТ, 5 август. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси Румыния Коммунистик партиясининг X съездида қатнашиш учун бугун Бухарестга келди.

МИРЗА СУЛАЙМОНОВ ғўза парваришини намунали ўтказишда ғайрат кўрсатаётган механизаторлардан. У бошлиқ звено аъзолари бу йил ҳосилдорликни ўтган йилдагига нисбатан анча оширишга қарор қилганлар. Уларни Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозида шунинг учун ҳам кўпчилик ҳурмат қилади. Суратда: Мирза Сулаймонов.

А. Абалян фотоси.

СОҲИБКОРЛАРИМИЗ АҲДИ

Ям-яшил кўклам либосини кийган манзарани кўз олдингизга бир келтиринг-а! Бир томонда узумзор, бир томонда олмазор, бир томонда шафтоли ва олхўризор, тангадек қуёш тушмайдиган соя-салқин оромгоҳлар. Совхозимиз табиатнинг барча инъом-эҳсонидан баҳра кўрган ана шундай оромгоҳлардандир.

Коллективимиз етиштираётган маҳсулотлар мамлакатимиз меҳнаткашларига ҳам манзур бўлмоқда. Совхозимиз СССР халқ хўжалиги ютуқлари Виставкасининг гувоҳномасини олди. Коллективимиздан 15 киши СССР халқ хўжалиги ютуқлари Виставкаси қатнашчиси қилиб тасдиқланди. М. Отажонов, У. Мақсудов, Ю. Воитов ва М. Алиевлар СССР халқ хўжалиги ютуқлари Виставкасининг пул мукофотини олдилар ва значок билан тақдирландилар. Совхозимизда етиштирилган «Олма-7» ва «Узум-16» навлари биринчи даражали аттестат билан тақдирланди. Шунингдек, ўтган йили СССР халқ хўжалиги ютуқлари Виставкаси бош комитети совхозимизни ҳақиқий диплом билан мукофотлади.

Бу йил барча хўжаликлар қатори бизнинг соҳибкорларимиз ҳам табиий қийинчиликларга дуч келдилар. Ҳаммага маълумки, қаттиқ совуқ мевали дарахтларга анча таъсир кўрсатди. 4 гектар майдондаги кўмилмай қолган токни совуқ уриб кетди. Соҳибкорларимиз табиат қийинчиликларини енгиб катта ишларни амалга оширмоқдалар. Ҳозирги кунда совхозимизнинг қайси бир бўлимида бўлманг, дастурхонимиз зийнати учун курашаётганлар меҳнатини кўрасиз. Совуқ таъсир этган 30 гектар майдондаги токзор суғорилиб, ўғитланаяпти. Шунингдек, ана шу токзорларда чилпиш ишлари олиб борилмоқда. Бу билан биз ёндан униб чиққан навдалар эвазига ҳосилдорликни оширишни кўзда тутаяпмиз. Ток навдалари қалин узум туплари хомток қилиняпти. Шунингдек, уншудринг касаллигига қарши 5,5 процентли олтингугурт талқони ва ДДТ дусти сепиб чиқдик. Ҳозирги кунда иккинчи марта гектарига 30 килограммдан олтингугурт порошоги сепаяпмиз. ДДТ дусти яна узум ҳосили ғўра бўлган даврда бир марта сепилади. Бу тадбирлар ҳосилни турли касалликлардан сақлаш билан бирга, ҳосилдорликни оширишга, ҳосилни тезроқ етилтиришга қулай шароит яратиб беради.

Бу йил совхозимиз экономикасини кўтариш мақсадида 8,4 гектар ерга бодринг, 8,4 гектар майдонга помидор, 2,5 гектар ерга бақлажон, 1,5 гектар ерга пиёз ва 4,5 гектар ерга карам экдик. Шаҳар меҳнаткашлари учун 3180 тонна мевалар, 5660 тонна узум, 400 тонна сабзавот, 280 тонна сут, 30 тонна гўшт етиштириб беришимиз керак. Биз бу марраани албатта эгаллаймиз.

Совхозимиз юксалган сайин аҳолининг турмуш шароити ҳам гўзаллашаяпти. Ўтган йили 20 хонадон янги уйларга кўчиб кирди. Совхозимиз тўла газлаштирилган. Бу йил яна 20 та янги уй қурилади. Икки қаватли, 150 ўринли болалар боғчаси биноси қуриб битказилди. 1-бўлим водопроводлаштириляпти. Икки қаватли савдо маркази учун бино қуриш кўзда тутиляпти. Умуман, совхозимиз меҳнат аҳли тўқ ва фаровон ҳаёт кечириши учун барча имкониятларни ишга солаяпмиз.

Самиғ УМАРОВ,
Оққўрғон районидаги «Қуйи Чирчиқ» боғдорчилик-узумчилик совхозининг бош агрономи.

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКАЛАРАРО КЕНГАШИ

6 августда Тошкентда меҳнаткашларнинг ғоявий-сиёсий тарбиясини янада кучайтириш масалалари юзасидан КПСС Марказий Комитети томонидан чақирилган республикалараро кенгаш ёпилди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлими мудирининг биринчи ўринбосари А. Н. Яковлев, КПСС Марказий Комитети бўлимлари секторларининг мудирлари А. И. Власов, Б. Т. Кулик, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти сиёсий бош бошқармасининг пропаганда ва агитация бошқармаси бошлиғининг ўринбосари генерал-майор С. К. Ильин, КПСС Марказий Комитетининг лектори В. П. Китаев доклад ва лекциялар билан чиқдилар.

(ЎзТАГ).

КОММУНИСТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ЯНГИЛИК ЖАРЧИСИ

Бюро охирида партком секретари бўлажак йиғилишнинг кун тартибини эълон қилди.

— Коммунистлар ҳисоботини эшитиш яхши натижа беряпти. Навбатдаги йиғилишда биз сиёсий ахборотчилар бажараётган ишлардан хабардор бўлмоқчимиз. Бу мавзуда коммунист ўртоқ Абдуллаев доклад қилади.

Аҳмад Абдуллаев — колхоздаги 22-мактаб директори. Одамлар билан ишлаб катта тажриба тўплаган. Бир қарасангиз, бригада дала шийпонларида, яна бир қарасангиз чорвадорлар орасида, устахона ишчилари даврасида бўлади. Колхозчилар ҳам директорни доимо очиқ чеҳра билан қабул қилиб олишади. Чунки улар Аҳмад аканинг янгиликлар билан келишини биладилар.

Ҳозир А. Абдуллаев колхоз сиёсий ахборотчиларига раҳбарлик қилмоқда. Сиёсий ахборотчилар пухта тузилган план асосида колхозчилар даврасида бўлиб, қизиқарли суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Аҳмад аканинг ёдида: Тешабой Раҳмонбердиев бригадасида у навбатдаги суҳбатни ўтказаётган эди. Соҳибкорларга Америка агрессорларининг Вьетнамда олиб бораётган қонли уруши, совет кишиларининг вьетнам халқига кўрсатаётган ёрдами ҳақида батафсил гапириб берди. Саволларнинг ҳаммасига мазмунли жавоб қайтарди. Суҳбат охирроғида кекса сувчи ўрнидан турди-да:

—Халқаро аҳвол, жаҳонда бўлаётган гаплардан озми-кўпми хабардор бўлдик. Энди қўшни бригадалардаги янгиликлардан ҳам бир оз гапириб берсангиз.

Аҳмад ака ўйлаб қолди. Қаранг-ки, қўшни бригадалар иши билан у дурустроқ танишмаган экан. Ўша куннинг эртасига у тўғри раиснинг олдига чиқди. Агроном ҳам, зоотехник ҳам ўша ерда экан. Уларни секин саволга тутди. Ҳар бир янгиликни, ҳар бир участкадаги ўзгаришни эринмай қаламга олди. Рақамларни бир-бирига солиштирди. Юксалиш сирларини ўрганди. Шу тариқа навбатдаги суҳбатлар учун маҳаллий фактлар тўплади.

Ўша-ўша Аҳмад Абдуллаев қайси темада суҳбат ўтказмасин, албатта, маҳаллий фактлардан мисоллар келтиришга, колхоз аҳли олдида турган вазифаларни бўрттириб кўрсатишга ҳаракат қилади. Ҳозирги кунда колхоз сиёсий ахборотчилари партия ва Совет ҳукуматининг ташқи ва ички сиёсатини кенг шарҳлаб бормоқдалар. Қишлоқ Совети сессияларида, правление йиғилишида, халқ контроли группаси мажлисларида бўлиб, ютуқ ва камчиликларни эшитмоқдалар. Билдирилган мулоҳазаларни тартибга солиб колхозчиларга етказмоқдалар.

Бу йил Аҳмад ака бошлиқ сиёсий ахборотчилар бир янгиликка қўл уришди. Улар информацион бюллетень чиқаришга киришдилар. Бюллетень унчалик катта эмас — машинкада ёзилган бир бетлик қоғоз. Шу бир бетда сўнгги уч-тўрт кун ичида содир бўлган янгиликлар тўла ўз аксини топиши керак.

Бюллетенни тайёрлашда Аҳмад ака алоҳида ғайрат қиляпти. Янгиликларни топиш, ёзиш, таҳрир қилиш, колхозчилар қўлига етказишгача бўлган ҳамма процессларда унинг ҳиссаси бор. Аввало, улар доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига қилинаётган ишларни, юбилей шарафига олинган мажбуриятни шараф билан бажараётган кишиларни бюллетень саҳифаларида ёритишга ҳаракат қилмоқдалар.

Информацион бюллетень колхозчилар қалбига йўл топа олди. Шу кунгача унинг олтмишга яқин сони чиқди. Ҳар бир сон қишлоқ меҳнаткашларига янгилик элтиш билан бирга уларни навбатдаги марралар сари ҳам ундаяпти.

Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг навбатдаги йиғилишида коммунист А. Абдуллаев мана шулар ҳақида тўлқинланиб гапирди. Сиёсий ахборотни янада яхшилаш, суҳбатлар самарадорлигини ошириш хусусида қимматли фикрлар билдирди.

С. МУСАХЎЖАЕВ.

МЕҲНАТ ЗАРБДОРЛАРИ

ТОШКЕНТ темир йўл станциясининг биринчи юк тушириш дистанциясида ўртоқ Николай Сошкин бошчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадасида зарбдорлар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Владимир Молибаженко бу пешқадамлар ичида алоҳида ажралиб туради. У топшириқларни ғоят сидқидиллик билан адо этмоқда.

Ж. Раззоқов ва Э. Охунжонов фотоси.

ЛЮДМИЛА Эмирова илғор электр пайвандчидир. У Олмалиқ химия заводи қурилишида технологик асбоб-ускуналар монтажини муваффақиятли олиб бормоқда. Ўз ишини доимо аъло сифатли қилиб бажаришга интилмоқда.

ЎРТОҚ Абдукарим Есеркепов Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатида муносиб обрў қозонган. У шу кунларда 15-цехда бригада бошлиғи бўлиб ишламоқда. У бошлиқ коллектив ишлаб чиқаришда яхши кўрсаткичларга эришмоқда..

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотолари.

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

ОРОМГОҲ ЖОЙ

Байтқўрғон қишлоқ Советига қарашли «Қизил кўприк» участкасидаги анҳор бўйига жойлашган оромгоҳ кишиларнинг севимли жойига айланган.

Анҳор бўйида қад кўтарган чойхона, ошхона хизматингизга мунтазир. Нонвой У. Расулов тандирдан бўрсилдоқ нонлар узиб турибди. Чойхоначи Б. Тошпўлатовнинг бир пиёла чойи тайёр. Пазандалар Ж. Рустамов билан К. Зиёвутдиновлар тайёрлаган миллий таомлар сизга манзур бўлади.

Ҳар куни бу ерда юзлаб кишилар дам олади йўловчилар бир зум тўхтаб ўтади.

Р. ОЧИЛОВ.

ЁЗ ЎТМОҚДА СОЗ

Кўкка бўй чўзган яшил дарахтлар орасидан қуёш мўралайди. Лагерь узра горн садоси янгради. Тўгаракларда, спорт майдонларида ўқувчи-пионерлар баҳси авжига чиқди. Кечқурун эса «Турли мамлакат пионерларининг галстуклари» темасида қизиқарли кеча бўлди. Бунда улар социалистик мамлакатлардаги тенгдошлари ҳаёти билан танишдилар.

Пойтахтдаги Островский номли шаҳар пионер ва ўқувчилар саройи ҳузурида ташкил этилган лагерда 10, 16, 19 ва 115-мактабларнинг 70 га яқин ўқувчилари дам олмоқда. Улар ёзги каникулларини кўнгилли ва мазмунли ўтказишмоқда.

ПОЙАФЗАЛЧИЛАР КУТУБХОНАСИ

Пойафзалчилар маданият саройи ҳузуридаги кутубхона фонди тобора кенгайиб боряпти. Ҳозир бу билим даргоҳи 20 мингдан зиёд турли китобга эга.

— Пойафзалчи китобхонларимиз эҳтиёжини қондиришга ҳаракат қиляпмиз, — дейди кутубхоначи Д. Боймуҳамедова. — Тез-тез ишлаб чиқариш илғорлари, санъат аҳллари билан учрашувлар, кечалар уюштириб турибмиз.

Ишчилардан Л. Аветисова, Ш. Шомуҳамедов, М. Семирова, Н. Борисова, Н. Юсупова, С. Холидова ва бошқалар кутубхонанинг актив аъзоларидир.

Кутубхонада тематик китоблар виставкаси ташкил этилиб турилади. Ленин юбилейига бағишлаб уюштирилган стенд ҳам адабиётларга бой.

А. КИМ.

МАКТАБ СЕНТЯБРГА ШАЙ

Яккабоғлик меҳнаткашларнинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилган Ватутин номли 26-ўрта мактабнинг ўқитувчи ва ўқувчилари ремонт ишларига уюшқоқлик билан киришган эдилар.

Улар қисқа вақт ичида мавжуд 21 синфни, 7 та кабинет, юзлаб парта ва стол-стулларни янги ўқув йилига тахт қилиб қўйишди. Бу ишда айниқса С. Муслимов, С. Тўлаганов, С. Отабоев, Ш. Нуритдинова ва бошқалар сидқидилдан меҳнат қилишди.

Б. САЙДАЛИЕВ, Э. НИЕЗОВ,

Калинин райони.

ҚУРИЛИШ, ТРАНСПОРТ, МУАММОЛАР

Республикамиз пойтахтининг қиёфаси йилдан-йилга гўзаллашиб бормоқда. Кўплаб турар-жойлар, маданий-маиший муассасалар, саноат корхоналари қад кўтаряпти. Бу шарафли ишга бошқа касбдаги меҳнаткашлар қатори автомобилчиларимиз ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. «Главташкентстрой»га қарашли транспорт бошқармасининг ўз сафига 6 минг автомобилчини бирлаштирган коллективи бинокорларнинг оғирини енгил қилмоқда. Улар қурилиш материаллари, ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни объектларга ташиб беришмоқда, жуда катта ҳажмда тупроқ ташиш ишларини бажаришмоқда.

Транспортчилар беш йилликнинг тўртинчи йилида 42 миллион тонна бинокорлик юкларини ташиб беришлари керак. Бу ўтган йилдагига қараганда 3 миллион 100 минг тонна кўпдир. Шундай катта ҳажмдаги ишларни муваффақиятли бажариш учун ҳамма фидокорона меҳнат қилиши, бинокорлар ва автомобилчилар ўртасидаги алоқа яхши ташкил этилиши, автотранспортнинг бекор туриб қолиши, юксиз қатнашига йўл қўймаслик лозим.

Автомобиль хўжаликлари зиммаларидаги вазифаларни қандай бажаришяпти? Айтиш керакки, жуда ёмон. Шу йилнинг беш ойлик юк ташиш плани бажарилмади. 12 та автомобиль хўжалигидан фақатгина битта 4-автобаза коллективи топшириқни уддалай олди, холос. Шу муддат ичида 2 миллион 728 минг тонна юк ташилмай қолди.

Шундай камчиликларнинг содир бўлишида автомобилчилар қатори бинокорлик ташкилотларининг ҳам айби бор. Улар қиш шароитларида автотранспорт воситаларидан унумли фойдалана олмадилар. Натижада ҳатто автомобилчилар қаттиқ совуқ бўлишига қарамай, йўлга белгиланган миқдордаги автомашиналарни чиқаришга муваффақ бўлсалар ҳам, юк ташиш планини бажара олмадилар. 8- автобаза бунга мисол бўла олади. У зарур миқдордаги машиналарни қурилиш ташкилотларига етказиб берди. Лекин планни бажара олмади. Фақатгина биринчи кварталда топшириқдагидан 190 минг тонна кам юк ташилди. Бу камчиликларнинг бошқа такрорланмаслиги учун автомобилчилар ҳам, қурувчилар ҳам қиш шароитида ишлашга пухта тайёргарлик кўришлари керак.

Қурилиш ташкилотларида автомашиналардан фойдаланишнинг ёмонлигини кўрсатувчи жуда кўп мисолларни келтириш мумкин. Қатор қурилиш объектлари раҳбарлари келтирилган материалларни қайтариб юборишдек қоралланган усулни ҳамон бартараф этганларича йўқ. Айрим вақтларда бинокорлик материалини қабул қилиб олувчи ходим бўлмай қолади. Оқибатда шофер уни кутиб-кутиб, охири материални олиб келган жойига қайтаришга мажбур бўлмоқда. Бу билан эса давлатга жуда катта зарар келтириляпти.

1967 йилда «Главташкентстрой» қурилиш ташкилотлари бўйича 52 минг тонна бинокорлик материаллари, ўтган йили эса 25 минг тоннаси қайтариб юборилди. Бу йилнинг ўтган беш ойи мобайнида 18 минг тоннадан кўпроқ юк қабул қилинмади. Натижада давлатга юзлаб минг сўм зарар келтирилди. Бундай сансолорликка йўл қўйган бирор раҳбар ходимнинг танобини ҳеч ким тортиб қўйгани йўқ. Ваҳоланки, агар ана шундай ўзибўларчилик кайфияти бўлмаганда эди, Тошкент қурилишларига қўшимча 100 минг тоннага яқин материаллар ташиб берилган бўлар эди. Бу қўшимча уй-жой, болалар боғчаси, мактаблар ва магазинлар қурилишига етарди.

Автомобилчиларимиз бинокорларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олиб, кўпинча шанба кунлари ҳам ишга чиқмоқдалар. Лекин ачинарлиси шундаки, дам олиш кунида ишлаган шоферларнинг меҳнати самараси кўнгилдагидек бўлмаяпти. Ҳатто оддий кунлардагидан ҳам кам бўлмоқда. Иш фронтининг тайёр қилинмаганлиги, жойларда материалларни бериш ва қабул қилиш учун жавобгар кишиларнинг бўлмаслиги, юк ортиш-тушириш механизмларининг етишмаслиги оқибатида шоферлар автобазаларга қуруқдан-қуруқ қайтиб келишга мажбур бўлмоқдалар. Натижада автомобиль паркидан фойдаланиш коэффициенти, шофернинг маоши кам бўлмоқда. Бу эса ўз навбатида бошқа ишлаб чиқариш кўрсаткичларига ва муваффақиятлар гарови бўлган меҳнат интизомига салбий таъсир кўрсатмоқда. Ана шу ўзибўларчиликнинг оқибатини ҳеч ким хомчўт қилиб кўришни эсига келтирмаяпти. Биз буни ҳисоблаб чиқдик. Натижада шу нарса маълум бўлдики, шу йилнинг биринчи кварталида 12 та автобаза бўйича иш вақтидан ташқари 264 минг соатдан кўпроқ меҳнат қилинган. Унинг фақатгина сал кам 13 минг соатига ҳақ тўланган, холос.

Автомобилларни ва айниқса уларнинг янги хилларини ремонт қилиш масаласи ҳаммамизни ташвишга солмоқда. Қурилишларда бошқа машиналар қатори МАЗ-503, МАЗ-555 автомашиналари ҳам фойдаланиляпти. Улар келтирилганидан бери уч йил вақт ўтди. Шу давр мобайнида бу қудратли машиналар тинимсиз фойдаланганлиги учун ремонт талаб бўлиб қолди. Уларни ремонт қилиш эса ҳали ҳам бизда йўлга қўйилгани йўқ. Транспорт бошқармаси Украинадаги автомобиль ремонт қилувчи заводларнинг бири билан шартнома тузди ва йиғирмадан ортиқ машинани унга юборди. Қардошларимиз албатта машиналарни сифатли ремонтдан чиқариб беришади, деган умиддамиз. Лекин бу ремонтнинг жуда қимматга тушаётганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Ҳисоблар шуни кўрсатдики, бу автомашиналарни у ёқ бу ёққа ташиш ва ремонт қилиш учун худди шу миқдордаги янги машиналарни сотиб олишга етадиган маблағ сарфлашга тўғри келар экан.

«Главташкентстрой»нинг авторемонт заводида бу машиналарни ремонт қилишни йўлга қўйиш ҳақида уч йилдан бери гап-сўз боради. Лекин унинг амалга оширишидан ҳали ҳам дарак йўқ. Жуда бўлмаганда ана шундай янги машиналарни ремонт қилишни республикамизнинг бошқа бирор заводида ташкил этиш даркор.

Шуни очиқ айтиш керакки, автомобилчиларнинг ишлаб чиқариш шароити талабга тамомила жавоб бермайди. Чунки, ҳозирги вақтда мавжуд бўлган автомобиль хўжаликлари унча кўп бўлмаган машиналарга мўлжалланган эди. Тошкентда зилзила рўй бергач, ҳар бир автобазанинг парки деярли икки баравар кенгайди, аммо гаражлар ва ишлаб чиқариш бинолари эскилигича қолаверди. Сўнгги вақтда, айниқса автомобиль хўжаликлари планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги шароит системасига ўтгач, моддий фондлар ташкил этиш ва бу билан ишлаб чиқариш майдонларини кенгайтириш, янги автобазалар, уй-жойлар, болалар боғча ва яслилари, пионер лагерлари қуриш имкони туғилди. Лекин бу имкониятларни рўёбга чиқариш мумкин бўлмаяпти. Чунки «Главташкентстрой» ўз қурилишларига етарли аҳамият бермаяпти, зарур ишчи кучи ажратмайди.

«Главташкентстрой» коллегияси ўтган йили 11 автобазани қуриб битказиш ҳақида тўрт марта муддат белгилади. Лекин 3-қурилиш трести раҳбарлари бу топшириқни бажармадилар. Автобаза ҳали ҳам тўла қурилгани йўқ. Худди шу трест 3, 4, 9 ва 10-автобазаларда ишловчиларнинг фарзандлари учун Бектемир посёлкасида 280 ўринли болалар боғча-яслиси қурилишини тўрт йилдан бери пайсалга солмоқда. 3- ва 8-автобазалар қурилиши эса ҳаддан ташқари суст ва сифатсиз олиб борилмоқда.

Кадрлар қўнимсизлигини камайтириш учун транспорт бошқармаси раҳбарлиги «Главташкентстрой»дан автобазалар жойлашган районларда уй қуриш учун автомобилчиларга руҳсат беришни илтимос қилди. Главка раҳбарлиги шахсий уйлар қуришни номаъқул кўрди ва уй-жой қуриш ишларини махсус трест — «Жилстрой» олиб боради, автомобилчиларни ҳам уй-жой билан таъминлаймиз деб ваъда беришди. Лекин уни тўла бажаришмаяпти. Ҳар йили белгиланганига нисбатан икки баравар кам уй-жой қуриб беришмоқда. Бу эса автомобилчилар эҳтиёжини тўла қондирмаяпти.

Транспорт бошқармаси коллективи зиммасидаги вазифани муваффақиятли бажариш учун бутун куч-ғайратини аямай сарф қилади. Лекин уларнинг меҳнат, маданий-турмуш шароитларини яхшилаш учун юқоридаги сингари қатор муаммоларни тез ва ижобий ҳал қилиш керак. Бу ишимизнинг янада юришиб кетишига ёрдам беради.

П. СЕЛЕЗНЕВ,

Транспорт бошқармаси касаба союзи бирлашган комитетининг раиси.

ИЛМ-ФАН ЧОРВАЧИЛИК ХИЗМАТИДА

Узбекистон чорвачилик илмий текшириш институтининг коллективи республика колхоз ва совхозларида чорвачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида кўплаб тажриба ишлари олиб бормоқдалар ва уни ҳаётга татбиқ этилишини таъминламоқдалар. Институтнинг кўплаб лабораторияларида янги, замонавий аппаратлар ўрнатилиб, уларда янги-янги илмий ишлар олиб борилмоқда. Шулардан бири яқинда ўрнатилган аминакислотани автомат йўли билан тез ва аниқ анализ қилиб берадиган махсус аппаратдир. Суратда: илмий ходим Ф. Зоидов аппарат ёнида.

А. Абалян фотоси.

ҲОСҚИШЛОҚДА БИР КЛУБ БОР...

Қишлоқ узра оқшом ўз ҳарир пардасини тортди. Хоналар, кенг кўчалар Ильич нурларидан кундуздек порлади. Қишлоқ марказидаги ҳашаматли клуб олдидаги гулзор-сайлгоҳ кишилар билан гавжум. Пахтакорлар баракали меҳнатдан кейин бу ерга қадрдон устозлари, меҳнатда суяги қотган Абулқосим отанинг юбилейини нишонлашга тўпланишган.

Абулқосим Меҳлибоев хўжаликда энг кекса пахтакорлардан, ўз меҳнати билан обрў-эътибор қозонган отахонлардан. У босмачиларга қарши курашда, коллектив хўжаликни ташкил этишда актив қатнашганлардан бўлади. Ота Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси. Кейинги йилларда ёш пахтакорларнинг меҳрибон ғамхўри А. Мелибоев ўзининг кўп йиллик тажрибаларини йигит-қизларга ўргатиб, колхозда ҳосилдорликнинг ошишига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. У 3-звенода сувчилик қилмоқда. Отанинг самарали меҳнати, колхоз правлениеси томонидан муносиб тақдирланди. У бир неча бор қимматбаҳо буюм ва пул билан мукофотланди.

Отанинг умр йўлдоши Ҳурбуви Меҳлибоева эса илғор сут соғувчилардан ҳисобланади. Пиру-бадавлат оиланинг 8 фарзанди бор. Катта ўғиллари Каримжон ота касби пахтакорликни эгаллаган. Қизлари Хурсандой механизатор бўлмоқчи, Мўминжон эса агрономликни севиб қолибди. Хуллас, Абулқосим ота оиласининг каттадан-кичиги бебаҳо бойлигимиз — пахтани севади.

Бугунги шодиёна кеча ана шу оила бошлиғи нуроний отахоннинг қутлуғ ёши ва баркамол меҳнатига бағишланди.

Клубимизда бундай тадбирларни тез-тез ўтказиб турамиз, — деб ҳикоя қилади партия ташкилотининг секретари Назрулла Абдураҳимов. — Хўжалигимизнинг машъал кишилари — Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Санам Болтабоева, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Комилжон Мирзараҳимов, Ленин орденли Очақиз Деҳқонова ва бошқалар билан комсомол-ёшларнинг учрашувлари уюштирилди. Комсомол тўйлари, тематик кечалар пахтакорларда яхши таассурот қолдирди. Яқинда қишлоғимиздаги Ҳамид Олимжон номли 25-ўрта мактабни битирувчилардан 35 йигит-қиз етуклик аттестатини олиб, жонажон колхозда қолиб ишлаш истагини билдиришди.

«Коммунизм» колхозининг клуби Ҳосқишлоқ меҳнаткашларининг мароқли ҳордиқ чиқарадиган жойига айланган. Бу ерда бадиий ҳаваскорлик, тикувчилик каби тўгараклар мунтазам ишлаб турибди. Бадиий ҳаваскорлик тўгарагига пахтачилик звеносининг бошлиғи Одил Робихўжаев раҳбарлик қилмоқда. Тўгарак аъзолари ўзларининг маҳоратларини қишлоқ меҳнаткашлари олдидагина эмас, балки район бадиий ҳаваскорлари кўригида ҳам намойиш қилиб, кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлмоқда. Акбарали Мавлонқулов, Хурсандой Мирзақуловаларнинг ажойиб рақслари. Дилором Жўраева, Холбой Турсунқуловалар ижросидаги қўшиқлар кимнинг қалбини тўлқинлантирмайди, дейсиз. Ҳабибулла Қўзибоев ва Юсуфжон Қўшматовлар ижро этган латифалар, интермедияларни айтмайсизми?

Клубда жойлашган ўқув залидаги стендларга боқаркансиз хўжалик ишлаб чиқаришига оид факт ва рақамларни, колхоз партия ва комсомол ташкилотининг органи «Пахтакор» деворий газетасининг янги махсус сонларини, жанговар варақаларни ҳам кўрасиз. Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейига бағишлаб ташкил этилган «Ленин доимо биз билан» бурчаги киши диққатини дарҳол ўзига тортади. Бу ерга доҳий асарлари, унинг ўлмас ғояларини амалга оширилишига оид фотосуратлар, ҳужжатлар, шунингдек, комсомол-ёшлар ўртасида доҳий асарларини ўрганиш, ленинча синовдан ўтишга бағишланган деворий ва фотогазеталар қўйилган.

— Клубдаги радиоузел пропаганда ва тарғибот ишларимизга яхши хизмат қилаётир,— деб ҳикоя қилади колхоз комсомол ташкилотининг секретари Холбой Йўлдошев. — Агитаторларимиз дунё воқеалари, атеистик темаларда лекциялар ўқиб турадилар. Шунингдек, қишлоқ хўжалиги техникасига, иқтисодий тежамкорликка, хўжаликни бошқаришнинг янги усулига бағишланган суҳбатлар ҳам эшиттириб турилади. «Колхозимиз ёшлари» радиожурналини ҳам вақти-вақти билан эшиттириб турамиз.

...Ҳа, Бекобод районидаги «Коммунизм» колхозида, Ҳосқишлоқ марказида бир клуб бор. Унда олиб борилаётган ишларни кўриб, дил яйрайди.

М. РАҲМОНОВ.

ЛОЙИҲАЧИЛАР ҚИШЛОҚҚА

Қишлоқ чиройига чирой қўшишда лойиҳалаш институтларининг қўшаётган ҳиссалари катта. Тошкентдаги «Ўзколхозоргпроект» институти коллективи ҳам бу соҳада анчагина ишларни амалга оширди. Қишлоқ қурилиши, айниқса, қишлоқда маданий-маиший объектларни кўплаб қуриш ишлари авж олдирилган ҳозирги кунда институт лойиҳачилари фаолиятлари тағин ҳам кенгайиб кетди.

Илмий муассаса қишлоқ қурилиши бўйича яна бир ибратли тадбирни амалга оширди. Республикамиз колхозларида олиб борилаётган қурилишларга техника ёрдами кўрсатувчи янги бўлимлар ташкил этилди.

Бу бўлимлар кучи билан жойларда турли курс ва мактаблар очилди. Уларда сувоқчилик, дурадгорлик ва пайвандчиликни ўрганиш юзасидан машғулотлар олиб борилади.

ЎСМИРЛАР УЧУН

Пойтахтнинг Ленин районидаги маданият уйи ҳузурида яна бир клуб ташкил этилди. Унга «Ўсмирлар клуби» деб ном берилди.

Янги клуб ўз фаолиятини бошлаб юборди. Ҳозир кўпгина ўғил-қиз ана шу клубнинг актив аъзоси. Улар кучи билан бу ерда қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Клуб аъзолари билан «Касбим — фахрим», «Мунча гўзалсан ҳаёт», «Бахт — меҳнатда» деган темаларда кечалар ўтказиш планлаштирилиб қўйилди. Бундан ташқари диққатга сазовор жойларга экскурсиялар ҳам ўтказилиб турилади.

«Ўсмирлар клуби» йил бўйи ишлайди.

СОЦИАЛИСТИК ЖАМИЯТДА ШАХСНИНГ БУРЧИ

Совет халқи Коммунистик партиянинг доно раҳбарлигида коммунистик жамият қуришнинг улуғвор режаларини амалга оширмоқда.

«Коммунизм, — дейилади КПСС Программасида, — эркин ва онгли меҳнаткашларнинг юксак даражада уюшган жамиятидир, бу жамиятда ижтимоий ўз-ўзини бошқариш қарор топади. жамият бахт-саодати йўлида меҳнат қилиш ҳамма учун биринчи ҳаётий эҳтиёж, англанган зарурият бўлиб қолади... Коммунистик ишлаб чиқариш мажбурий йўл билан эмас, балки ижтимоий бурчни англаш асосида таъминланадиган, коммунистик жамиятнинг бутун укладини белгилаб берадиган юксак уюшқоқликни, пухталикни ва интизомни талаб қилади». Шунинг учун ҳам меҳнаткашларни коммунистик ахлоқ руҳида, шу жумладан бурчни юксак даражада англаш руҳида тарбиялаш назарий ва амалий жиҳатдан муҳим аҳамият касб этади.

Бурч коммунистик ахлоқнинг категорияси сифатида инсоннинг оила, коллектив, яқин кишилар, Ватан, Коммунистик партия, жаҳон социалистик системаси, халқаро демократик ва коммунистик ҳаракат олдидаги ижтимоий-зарурий мажбуриятларини ифодалайди.

Бурчнинг турли формалари бор. Бурч формалари бажарилаётган вазифанинг хусусияти: ватанпарварлик бурчи, интернационал бурч, меҳнат қилиш бурчи ва шу кабилар билан белгиланади. Бурчнинг ана шу формалари билан, яъни инсоннинг жамиятга, коллективга, халққа, бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашлари ва шу кабиларга муносабатини белгиловчи ижтимоий бурч билан бир қаторда шахсий бурч, яъни бурчнинг ўзаро шахсий муносабатларни — дўстлик, севги бурчи, ота-оналар олдидаги бурчни тақозо этадиган шакллари ҳам бор.

Ижтимоий бурч шахсий бурчга нисбатан биринчи даражали аҳамиятга эга бўлиб, унинг мазмунини белгилайди. В. И. Ленин 1899 йилдаёқ бундай деб ёзган эди: «Биз ўртоқлик бурчини, ҳамма ўртоқларни қўллаб-қувватлаш бурчини, ўртоқларнинг фикрига чидам билан қулоқ солиш бурчини эътироф қиламиз, аммо биз учун ўртоқлик бурчи рус социал-демократияси олдидаги ва халқаро социал-демократия олдидаги бурчдан келиб чиқади, лекин ҳеч аксинча эмас». (В. И. Ленин, Асарлар, 4-том, 294-бет).

Шахсий бурч ўзининг моҳияти эътибори билан ижтимоий бурчнинг кўринишларидан биридир, зотан социализм шароитида шахсий муносабатлар катта ижтимоий аҳамият касб этади. Бу ижтимоий муносабатлар эса ижтимоий манфаатларга, коллективчилик манфаатларига асосланади.

Ижтимоий бурчнинг кўринишларидан бири — интернационал бурч бўлиб, у барча миллатларнинг озодлик ва миллий-мустақиллик, мустақил иқтисодий, сиёсий, маданий ривожланиш учун курашда, империализм ва мустамлакачиликка қарши, тинчлик, социал адолат, барча мамлакатларда социализм ва коммунизм тантанаси учун курашда барча мамлакатлар меҳнаткашлари ўртасидаги ҳамкорликни эътироф қилиш ва бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашни тақозо этади. Ватанпарварлик бурчи эса Ватанга садоқатни, унинг озодлиги учун, коммунизм тантанаси учун курашда унга чексиз муҳаббатни талаб қилади.

Оилавий бурч эр-хотин ўртасида ўзаро муҳаббатни, болаларни коммунистик аҳлоқ руҳида тарбиялашни, шунингдек ота-оналарга болаларнинг ғамхўрлик қилишини тақозо этади. Коллективизм бурчи коллективга садоқат, коллектив манфаатлари тўғрисида ғамхўрлик қилишни, шахсий манфаатларни коллектив манфаатларига бўйсундиришни талаб қилади. Инсонпарварлик бурчи кишининг иззат-икромини ҳурматлашни, унинг тўғрисида ғамхўрлик қилишни, инсонни эксплуатация қилиш ва унга зулм ўтказишнинг ҳар қандай формаларига қарши муросасиз ва актив кураш олиб боришни тақоза этади. Ўртоқлик ва дўстлик бурчи ўзаро ёрдам беришни, ўртоқ тўғрисида ғамхўрлик қилишни, бир-бирини ҳурмат қилиш ва самимий бўлишни талаб қилади.

Бурчнинг мазмуни мамлакатимизда революцион кураш ҳамда социализм ва коммунизм қуришнинг ҳар бир босқичидаги объектив эҳтиёжлар билан белгиланади. Чунончи, Октябрь революциясигача бўлган даврда меҳнаткашларнинг бурчи буржуа-помешчиклар тузумига қарши кураш ва уни ағдариб ташлаш учун курашдан иборат бўлди. В. И. Ленин капитализм шароитида пролетариатнинг вазифаси буржуазияни ағдариб ташлашдан иборат эди, деб ёзган эди.

Октябрь революцияси ғалаба қозонганидан кейин мамлакатимиз меҳнаткашларининг энг муҳим бурчи Совет ҳокимиятини капиталистик давлатларнинг ва ички контрреволюциянинг ҳуружларидан ҳимоя қилиш бўлди, — деб ёзган эди улуғ доҳий.

Чет эл ҳарбий интервенцияси тор-мор этилганидан ва граждан уруши тамомлаганидан кейин меҳнаткашларнинг бурчи халқ хўжалигини тиклаш ва социализм қуришдан иборат бўлди. В. И. Ленин мамлакатимизда социализм қурилишининг мамлакатни индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ва маданий революцияни амалга оширишдан иборат конкрет вазифаларини кўрсатиб берди. Социализм қурилишининг улкан режаларини амалга ошириш Советлар мамлакати ҳар бир гражданининг бурчи бўлди.

Мамлакатимиз, халқаро коммунистик ҳамда демократик ҳаракат тараққиётининг ҳозирги замон шароитида совет кишиси бурчининг мазмуни коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда актив қатнашишдан иборат. Социалистик ижтимоий муносабатларнинг ўсиб, коммунистик муносабатларга айланиши учун кураш, коммунистик жамият кишисини тарбиялаб камол топтиришда фаол қатнашиш учун, ўтмиш саркитларини тугатиш учун кураш, бутун дунёда тинчликни сақлаб қолиш, жаҳон социалистик системаси мамлакатларининг, жаҳон коммунистик ва ишчи партияларининг ҳамкорлигини, жипслигини мустаҳкамлаш учун, демократия манфаатлари, қарам ва мустамлака мамлакатлар халқларининг миллий озодлик кураши, орқада қолган халқлар экономикаси, маданиятини ривожлантиришга ҳар тарафлама ёрдам кўрсатиш учун кураш совет кишиси бурчининг мазмунини ташкил этади.

Ижтимоий бурчни юксак даражада англаш ва актив бажариш жамият тараққиёти учун катта аҳамиятга эга. Чунончи, ҳозирги вақтда бурчни юксак даражада англаш туфайли мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш вазифалари муваффақиятли ҳал этилмоқда, коммунизмнинг моддий-техника базаси вужудга келтирилмоқда, техника тараққий эттирилмоқда, моддий бойликлар тобора кўпайтирилмоқда. Қаҳрамонлик, мардлик намуналарини кўрсатиш, коллективга садоқат — социалистик жамиятимизга хос фазилат бўлиб, ривож топиб бормоқда.

Бурчга садоқат кишининг маънавий, ҳаётий эҳтиёжи бўлиб қолмоғи керак. Жаҳон пролетариатининг буюк йўлбошчилари К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин бурчни худди ана шундай тушунардилар. Улар ғоят катта қийинчиликлар, маҳрумликларга қарамай, жаҳон меҳнаткашлари олдидаги бурчларини бажариб, жамиятни чинакам революцион тарзда ўзгартирадиган тўғри таълимот яратиб бердилар. Бурчни бажариш В. И. Ленин ва унинг сафдошлари бўлган революционерларнинг ички ҳаётий эҳтиёжига айланган эди. Уларга ўз бурчларини бажариш учун ҳеч нарса тўсқинлик қила олмади —чор самодержавиесига ва капиталистик жамиятга қарши кураш, қамоқлар, сургунлар, дорлар, отиб ўлдиришлар ҳам тўсқинлик қила олмади.

Ҳозирги вақтда бизнинг мамлакатимизда бурчнинг маънавий эҳтиёжга айланиб бориши тобора кўп сезилмоқда. Совет кишиларининг меҳнатга муносабати худди ана шундан яққол далолат беради. 1961 йилда коммунистик меҳнат зарбдори деган унвонни олиш учун 239524 киши курашган бўлса, 1967 йилга келиб бу ҳаракатда Иттифоқда 35 миллион киши қатнашди.

Аммо, бизнинг социалистик жамиятимизда ўз бурчини юксак даражада англаётган кишилар билан бир қаторда унга виждонсизлик билан қаровчилар ҳам учраб туради. Коммунистик жамиятда бундай ҳоллар бўлмайди. Коммунистик жамиятда бурчни бажариш унинг ҳар бир аъзосининг маънавий эҳтиёжи, ҳаётий зарурияти бўлиб қолади ва кишилар ўз бурчини бажармай яшайолмайдилар.

Ўз бурчингга нисбатан виждонсизлик билан қараш, уни бажармаслик мамлакатимизда коммунистик қурилиш манфаатларига зарар етказади. Шунинг учун ҳам ҳар бир совет кишиси ўз бурчини ҳалол бажарибгина қолмай, шу билан бирга бурчга нисбатан виждонсизлик билан қараш ҳолларига қарши кураш олиб бормоғи керак.

Ижтимоий бурчни юксак даражада англаш ўзидан-ўзи қарор топмайди, балки социалистик ижтимоий-иқтисодий тузумнинг, Коммунистик партия, Совет давлати ва жамоат ташкилотларининг сиёсий-тарбиявий фаолияти таъсири остида шаклланади. Тарбиявий ишларни мунтазам олиб бориш, тарбиянинг барча воситаларидан моҳирона фойдаланиш — барча совет кишиларида юксак маънавий фазилатларни, шу жумладан ижтимоий бурчни юксак даражада англаш фазилатини шакллантиришнинг гаровидир.

Т. СИДДИҚОВ,
фалсафа фанлари кандидати, доцент.

А. РАҲИМОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалик институти КПСС тарихи кафедрасининг ўқитувчиси.

БУКА районидаги Калинин номли колхознинг Ҳамзали Ҳайдаров бошлиқ бригада аъзолари 130 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил етиштириш учун шу кунларда ғўза парваришини қизғин давом эттирмоқдалар. Бу соҳада механизаторлар айниқса ғайрат кўрсатишмоқда. Суратда: (чапдан ўнгга) механизаторлардан Я. Мустафоев, Т. Ҳайдаров ва бригада бошлиғи Ҳамзали Ҳайдаров ўртоқларни кўриб турибсиз.
О. Абдураҳмонов фотоси.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ИСРОИЛ босиб олган ерларда ҳаёт кечираётган араб халқлари ниҳоятда оғир шароитда кун кўрмоқдалар. Суратда: Хеврон шаҳрида асирга олинган араб гражданлари Исроил солдатларининг назорати остида туришибди.
АП—ТАСС фотоси.

ИСРОИЛ қўшинлари босиб олган араб ерларида Паластин партизан отрядлари жанговар операцияларни олиб боришяпти. Улар душманнинг техникаси ва асосий кучига қарши тинмай зарба бериб турибдилар. Душман кўплаб талофат кўрмоқда. Суратда: Паластин партизани.
МТИ—ТАСС фотоси.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ. Болгариядаги 857-кооператив хўжалиги ва давлатга қарашли 205 деҳқончилик хўжаликларида ҳайдаб экин экиладиган ўрта ҳисобда 4 минг гектардан ер бор. Ана шу йирик қишлоқ хўжалик корхоналарида 84 минг трактор, 14.800 комбайн, 17.400 юк машинаси, неча юз минглаб шатакка олинадиган ва ўрнатма машиналар ишлаб турибди. Трактор ва бошқа машиналар сони 1944 йилдагига нисбатан 28 баравар кўпайди.

Бу йил дўл ёғиб, кўп районлар зарарланди. Лекин шунга қарамай, буғдойдан яхши ҳосил олиниши кутилмоқда. Маккажўхори, кунгабоқар, пахта, сабзавот ва мева ҳосилдорлиги анча кўпайди. Ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сут миқдори ўрта ҳисобда 2.800 литрга, ҳар бир қўйдан олинган жун эса 3 килограммга етади.

●

РУМИНИЯ

БУХАРЕСТ. Биринчи пароходлар ГЭС тўғони шлюзидан ўтди. Руминия билан Югославия бу ГЭСни Дунайдаги темир қопқа яқинида қурмоқда.

Руминия ва Югославия бинокорлари Руминия соҳилидаги шлюзнинг ишга туширилишини қурилишнинг масъулиятли босқичларидан бири сифатида тантана билан нишонладилар.

(ТАСС).

Совет-Ливан муносабатлари муваффақиятли ривожланмоқда

БАЙРУТ, (ТАСС мухбирлари). Совет — Ливан муносабатлари ҳар иккала мамлакат манфаатлари йўлида муваффақиятли суратда ривожланиб бораётганлигини хурсандчилик билан қайд қиламиз. Совет Иттифоқи билан Ливан ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилган куннинг 25 йиллиги муносабати билан Ливан тинчлик тарафдорлари комитети раиси Хошим Хусайний ТАСС мухбирлари билан суҳбатда ана шу гапларни айтди. Совет Иттифоқининг араб халқларини қўллаб-қувватлаётганлиги уларнинг озодлик ва мустақиллик йўлидаги курашининг таянчи бўлиб, Яқин Шарқда тинчлик ишига хизмат қилаётганлигини ливанликлар яхши биладилар. Кейинги йилларда, деб сўзни давом эттирди Хошим Хусайний, — СССР билан Ливан ўртасидаги маданий ва иқтисодий муносабатлар муваффақиятли суратда ривожланди. Жумладан, ливанлик кўп студентларнинг Совет Иттифоқида ўқиётганлиги буни исбот қилади. Савдо-сотиқ алоқалари ҳар иккала мамлакатнинг манфаатлари йўлида кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда. Хошим Хусайний Совет Иттифоқининг яқин шарқдаги тинчликни бартараф қилиш соҳасида ўйнаётган роли тўғрисида гапириб, араб мамлакатларнинг Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун олиб бораётган ҳаққоний курашда Совет Иттифоқи ёрдамининг муҳим аҳамиятта эга эканлигини уқтириб ўтди. Араб халқлари, деди Ливаннинг жамоат арбоби, бу ёрдамда юксак баҳо бермоқдлар. Бутун дунёда тинчлик таянчи бўлган улуғ давлат — Совет Иттифоқи мустамлакачилик ва империализмга қарши кураш олиб бораётган барча халқларни қўллаб-қувватламоқда.

Хошим Хусайний совет ва ливан халқлари ўртасидаги дўстона муносабатларнинг янада мустаҳкамланиши ва ривожланиши ҳамда арабларнинг улуғ дўсти бўлмиш совет Иттифоқининг катта муваффақиятларга эришувини истаганлигини айтди.

Ю. СТЕПАНОВ.
Н. ФИЛАТОВ.

ШИМОЛИЙ ИРЛАНДИЯДАГИ АҲВОЛ

ЛОНДОН, ТАСС мухбири Ю. Устименко хабар беради: Лейбористлардан парламент аъзоси Жон Ли Шимолий Ирландия (Ольстер) даги аҳволни муҳокама қилмоқ учун Англия парламентининг фавқулодда мажлисини чақиришни таклиф этди.

Шимолий Ирландиянинг пойтахти Белфастда ғалаёнлар икки кундан буён давом этмоқда. Шаҳар кўчаларида ёниб турган автомобиллардан баррикадалар қурилди ва полиция намойишчиларни тарқатиб юбориш учун бронемашиналардан фойдаланди. Юздан ортиқ киши жароҳатланди ва қирққа яқин киши қамоққа олинди.

Бирлашган қироллликнинг шу қисмидаги кескин аҳвол ўтган йилнинг октябрь ойидан буён давом этаётганлиги сабабли Шимолий Ирландиядаги ғалаёнлар яна бошланиб кетди. Ишсизлар сонининг ғоят кўплиги ва аҳолининг қашшоқлиги бу ғалаёнларга асосий сабаб бўлди. Аҳолининг талайгина қисми энг оддий гражданлик ҳуқуқларидан ҳам маҳрум этилган бўлиб, доим камситилмоқда.

Гражданлик ва демократик ҳуқуқларга эга бўлиш учун давом этаётган қудратли ҳаракат Ольстернинг ҳамма қисмига ёйилди. Бу ҳаракат қатнашчилари Ольстерда тубдан социал ва иқтисодий ислоҳатлар ўтказилишини талаб қилиб, оммавий намойишлар уюштирдилар.

Шимолий Ирландия аҳолисининг кураши шу йилнинг апрель ойида Теренсо «Нейл ҳукуматининг ағдаралишига сабаб бўлган эди. Бу ҳукумат ўрнига Чичестер — Кларк бошчилигидаги кабинет келди. Чичестер-Кларк баъзи ислоҳатларни ўтказиш тўғрисида ваъда берган эди. Аммо Ольстернинг янги ҳукмронлари ўз ваъдаларини бажаришга шошилмаётирлар. Бунинг аксича, улар гражданлик ҳуқуқлари учун курашувчиларга қарши «Энг қатъий чоралар» кўришга интилаётганларини баралла айтмоқдалар. Ана шу «Энг қатъий чоралар» орасида кучдан фойдаланиш ҳам катта роль ўйнайди.

Белфаст ҳозирги кунда жанг майдонига ўхшаб қолган: кўп уйлар ва магазинларнинг деразалари синдирилган, биноларнинг деворларини қурум босиб кетган, кўчаларда ағдарилган юк машиналари ва ёндирилган машиналарнинг темир-терсаклари уюлиб ётибди.

Лондон газеталарининг хабар беришича, Ольстер маъмурлари Англия ҳукуматининг вакиллари билан махфий музокаралар олиб бормоқда. Гражданлик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш йўлидаги ҳаракатни бостириш режалари муҳокама қилинаётган асосий масаладир. Бу ерда Шимолий Ирландияда ҳарбий ҳолат эълон қилиш ва инглиз қўшинларининг янги қисмларини келтириш эҳтимоли борлиги ҳақида гапирмоқдалар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ПРАГА

5 август. (ТАСС). Словакия пойтахти жамоатчилиги вакилларининг олти коммунистик ва ишчи партиялар Братислава кенгаши йиллигига бағишланган тантанали мажлиси бўлиб ўтди. Бу мажлис ана шу кенгашнинг тарихий баёноти бундан бир йил муқаддам имзоланган залда ўтказилди. Братиславадаги тантанали мажлисда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Словакия Компартияси биринчи секретари Ш. Садовский доклад қилди.

БРАЗЗАВИЛЬ

(ТАСС). Бу ерда студентлар ва ўқувчилар умумий союзининг 5-съезди ўз ишини бошлади. Съездда союз раиси Колела нутқ сўзлади. У ўз нутқида Конго студентлари Конгодаги революцион ислоҳотлар учун курашувчиларнинг доим биринчи сафларида борадилар, деб таъкидлади.

Жамоат ва касаба союз ташкилотларининг вакиллари съездни табриклаб нутқ сўзладилар.

ЛОНДОН

5 август. (ТАСС). Ковентрдаги «Селанез лимитед» компаниясси тўқимачиларидан 1.000 ишчининг забастовкаси ғалаба билан тугалланди. Етти кунлик забастовка натижасида корхона эгалари ишчиларнинг иш ҳаққини ошириш тўғрисидаги талабини қондиришга мажбур бўлдилар.

ПАРИЖ

5 август. (ТАСС). Франциянинг балиқ овлайдиган «Ласточка» кемаси Гаврга яқин жойда қисқичбақа овлаб юрган пайтида биринчи жаҳон урушидан қолган минани тўри билан кўтариб олди.

Мутахассисларнинг айтишича, 230 килограмм оғирликдаги мина қарийб 50 йил Атлантикада сузиб юрган бўлса ҳам жиддий хавф туғдирар эди.

ДАМАШҚ

5 август. (ТАСС). Осиё ва Африка халқлари билан бирдамлик совет комитетининг бу ерга дўстона визит билан келган делегацияси Сурияниг порт шаҳри Тартусни бориб кўрди. Араб социалистик уйғониш партияси шаҳар комитетининг секретари Аҳмад Шоир совет меҳмонларини табриклаб, совет делегациясининг визити Совет-Сурия дўстлигини мустаҳкамлаш йўлида қўйилган навбатдаги қадам бўлишини таъкидлади. КПСС ва совет халқининг позицияси, деди Аҳмад Шоир сўзини давом эттириб, арабларни қўллаб-қувватлашга қаратилган. Шунинг учун ҳам бу позиция империализмга ва унинг базаси бўлмиш Исроилга қарши курашнинг қай натижада тугашига уларнинг ишончини мустаҳкамлайди.

Совет делегациясининг бошлиғи, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Турсунов Тартус шаҳри маъмурларига совет халқи шаънига қизғин сўзлар айтганликлари учун ташаккур изҳор қилиб, прогрессив Сурия жамияти қурилишида уларга муваффақиятлар тилади.

МЕВАЛИ ДАРАХТЛАРНИ АСРАНГ

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Бу йил қаттиқ қиш кўпчилик мевали дарахтларга ўз таъсирини кўрсатди. Баъзи мевали дарахтларни бутунлай совуқ уриб, қуриб қолди, айримлари эса шикастланди. Бундан ташқари, ана шу дарахтларни қўшимча равишда турли зарарли ҳашоратлар ҳамда касалликлар қуритиб, зарарлантириши мумкин.

Кўпчилик ҳашоратлар совуқ таъсиридан зарарланиб, ўсишда анча орқада қолган дарахтлар пўстоқларида, унинг шохларида ва баргларида тўпланади. Турли ўсимлик каналари, олма қурти, тўрвали куя, қон ҳамда барг бити, ўрик филчаси, ўргумчаккана, турли қўнғизчалар яхши ривожланаётган дарахтзорларга ёппасига тарқала бошлайди.

Уларни йўқотиш учун энг биринчи навбатта боғларнинг агротехник ишловини кучайтириш керак. Ҳар бир туп дарахт тагига минерал ўғитлар солиниб юмшатилиши катта фойда беради. Шундан кейин дарахт баргларида тўпланиб қолган турли ҳашоратларни йўқотишга киришиш керак. Бундай дарахтлар барги бужмайиб қолиб ўсиши секинлашади. Ҳашарот тушган боғларга дарҳол турли аппаратлар ёрдамида 0,2 процентли «рогор» ёки «антио» препарати сепилади. Орадан 10—15 кун ўтгач ана шу майдонларда ўргимчаккана турли ширалар яна пайдо бўлиши кутилади. Бундай ҳолларда илгариги тадбирларни яна қайтариб иккинчи марта сепилади.

Дарахтларга бундай препаратларнинг сепилиши олма қурти, қон ва барг битлари, тўрвали куяларни кескин камайтиради.

Меваси бор дарахтзорлардаги ҳашоратларга қарши курашишда уларни меваларига зарар етказмайдиган миқдорда дори сепишга эътибор бериш лозим.

Ёш мева кўчатларига тушган ҳашоротларни йўқотиш учун кўпроқ миқдорда сепилса ҳам бўлаверади.

Агар эртаги мевали дарахтлардан ҳосил йиғиштириб олингандан кейин ўша майдонларда ҳашаротлар борлиги аниқланса, кўпроқ миқдорда захарли химикатлар сепиш мумкин. Меваси териб олинмаган майдонларга эса химикатлар сепишни энг камида ҳосилни йиғиштиришдан бир ой илгари тўхтатиш керак, акс ҳолда меваларда захарли химикатлар сақланиб қолади.

Ҳали дарахтларда ривожланиш даври тугамасдан, ундаги зарарланган, қуриб қолган шохларни кесиб ташланади. Бундай тадбир август-сентябрь ойларида яхши натижа беради. Ишни бошлашдан олдин ҳар бир дарахтни кўздан кечириб, қайси шохни кесиб ташлаш керак, ана шулар аниқланади. ва унга белги қўйилади. Дарахтларнинг зарарланган шохларини кесишни белгилашни тажрибали боғбонларга топшириш зарур.

Мевазор боғларнинг ҳосилини йиғиб-териб олгач, кузда, тахминан ноябрь ойида асосий танасини ердан бир ярим метрлар чамасидаги қисмини оҳак билан оқланади. Бундан ташқари, уч процентли бародос суюқлигини дарахтнинг ҳамма қисмига пуркалади. Бу дарахт таналарида қолган ҳашаротларни йўқотишда энг фойда берадиган тадбирлардан хисобланади.

Агар ҳар бир боғбон ўзи парвариш қилаётган мевазорларда юқоридаги тадбирларни ўз вақтида ўтказиб ҳашаротларга доимо қарши курашиб турса, мева дарахтлари бақувват ва соғлом ўсади.

В. ПАШЧЕНКО,
Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институти ўсимликларни ҳимоя қилиш лабораториясининг мудири.

ИЖОД — МЕҲНАТ

(ХАВАСКОРЛАРНИНГ ШЕЪР ВА ҲИКОЯЛАРИ ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР)

Киши ҳаётида шундай даврлар бўладики, кўнглидаги энг нозик туйғуларини беихтиёр қоғозга туширгиси келади. Шу боисдан ҳам биров кундалик тутади, биров шеърлар машқ қилади, биров ҳикоялар ёзади. Бу интилишлар замирида барчага маълум бўлмаган кучли бир истак ётади, албатта. Машқлардан бирортасининг матбуотда эълон қилинишини ким орзу қилмайди, дейсиз. Бироқ қўлига илк маротаба қалам олиб машқ қилган қаламкаш аввало бу истакнинг улкан масъулиятини ҳам ҳис қилиши керак. Ана шундагина унинг машқларига умид боғлаш мумкин. Юқори Чирчиқ районлик **И. Одиловнинг** редакциямизга йўллаган «Ленин» сарлавҳали шеъри мана шу масъулиятни ҳис қилган ҳолда ёзилганлиги сезилиб турибди.

«Минг тасанно сенга доҳий,
яшнади кўҳна жаҳон,
Қайта нур топди бу олам,
гуллади ҳар хонумон».

ёки:

«Шонли истиқболимизга
ленинизм нур сочар,
Биз борармиз ул муқаддас
коммуна қасри томон».

Гарчанд, шеърда айтилмоқчи бўлган фикр у қадар янгилик бўлмаса ҳам ҳаваскор қаламкашнинг кўпдан машқ қилилаётгани, ҳар бир сатрнинг пухта, бадиий баркамол бўлиши учун интилишидан далолат бериб турибди. Афсуски, редакциямизга узлуксиз келиб турган шеър ва ҳикояларнинг барчаси ҳақида худди шундай илиқ иссиқ фикр айтолмаймиз. Ҳаваскорларнинг кўпчилиги шунчаки, бир эрмак учунгина машқ қиладилар. Сўнгра уларни редакцияга юбораверадилар. Уларнинг шеърларида на бир яхлит фикр, на бир чиройли ўхшатиш ва энг муҳими масъулиятни ҳис қилиш йўқ. Мана шулардан бири:

«Текстилнинг қизлари,
Боғда юрган қундуздек,
Читга босган гуллари,
Осмондаги юлдуздек».

Бу сатрлар муаллифи нима демоқчи эканлигини ҳатто ўзи ҳам тузукроқ билмаса керак. (Ҳатто қундузнинг боғда эмас, сувда яшашига ҳам эътибор бермаган). Шеърнинг давоми ҳам худди юқорида келтириб ўтилгандек пароканда, бир-бирига боғланмаган, бадиий жиҳатдан бўш сатрлардан иборат бўлиб қолган. Редакциямизга муттасил шеърлар юбориб турадиган **Э. Қодировнинг** машқлари ҳақида ҳам бирор илиқ гап айтиш мушкул. Чунки Э. Қодиров шеърларида ҳам бадиийлик етишмайди. Ваҳоланки, бадиийлик шеъриятнинг энг муҳим, энг зарур омилидир. Бадиий ожизлик, мавҳумлик нуқсонлари **Ғ. Тошев** (Курск), **М. Ҳайдаров** (Ангрен), **А. Мўминов** (Ангрен), **Л. Маҳмудов** (Тошкент), **А. Аҳмедов** (Бўка), **Қ. Норинбоев** (Олмалиқ), **Э. Ҳасанов** (Қашқадарё), **Д. Мадумаров** (Бекобод), **А. Абдураззоқов** (Ўрта Чирчиқ), **Э. Номозова** (Тошкент), **Н. Очилов** (Тошкент) шеърларида ҳам учрайди. Юқори чирчиқлик **Ш. Салимованинг** шеърларида айтилмоқчи бўлган фикр яхши, бироқ унда ҳам кўпгина ҳаваскорларга хос бўлган қусур — ўзига хослик ва бадиийлик етишмайди. Зотан, шеърнинг ҳар бир сатрида маълум бир фикрни айта билиш ва шу тариқа шеърда умумий ғояни илгари сура билиш лозим. Классик шоирларимиз, эндиликда қалам тебратаётган забардаст ёзувчиларимиз ижодида шу ажойиб фазилат яққол кўзга ташланади.

Редакциямизга шеърлар йўллаб турадиган кўпгина ҳаваскорларга хос яна бир нуқсон шундан иборатки, уларнинг машқларида ўзига хослик, оригиналлик етишмайди. Бировнинг услубида, биров айтган фикрни бошқачароқ усулда такрорлаб қўйиш ҳеч қачон муваффақиятга олиб келмайди.

Энди редакциямизга келиб турган, ҳикоялар ҳақида ҳам баъзи бир мулоҳазаларимизни айтиб ўтмоқчимиз. Оққўрғонлик **А. Гулбоевнинг** «Оқсоқол ёки икки маъноли сўз», ҳажвиясида олий ўқув юртида таҳсил кўрувчи, лекин мутлақо саводсиз группа бошлиғининг ҳатти-ҳаракатларидан кулинади. Шуни эътироф этиш керакки, муаллиф айтмоқчи бўлган фикр анча муҳим. Бироқ бу фикрнинг талқини, баёни муваффақиятсиз. Ҳатто бир оз бачканалашиб кетган, дейиш мумкин. Оқсоқолнинг худа-беҳудага домлага қуллуқ қилавериши, жавоб бермай баҳо қўйдириб олиш учун елиб югуриши анчайин ортиқча таъриф-тавсиф этилган. Шунинг учун ҳам ҳажвия газета талабига жавоб беролмайди. Ёки тошкентлик **С. Сайдуллаевнинг** «Хўроз гўшти» ҳажвиясини олиб кўрайлик. Ҳажвияда жуда ҳам жўн, латифанамо гап қаламга олинган. Бир ишчи ҳар куни ишга кечикиб келаверади. Бошлиқ, нега кечга қолдингиз, деб сўраса, ухлаб қолибман, дейди. Аччиқланган бошлиқ ундай бўлса, хўроз гўшти енг, барвақт турасиз, дейди. Бироқ, ходим эртасига ҳам кечикиб келади-ю, қоровулдан қоғоз олиб ишдан бўшаш учун ариза ёзади.

Бу ҳажвияни ўқиган ўқувчида ҳақли савол туғилиши мумкин. Хўш, муаллиф нима демоқчи? Кимларнинг устидан куляпти-ю, кимларни танқид қиляпти? Бу саволга биз ҳажвиядан жавоб тополмадик.

Кўриниб турибдики, редакциямизга деярли ҳар куни келиб турган ўнлаб шеър ва ҳикоялар ҳали энчагина паст савияда. Қўлига қалам олиб, одамларга бирор муҳим гапни айтмоқчи бўлган ҳар бир қаламкаш эса юқорида санаб ўтилган қатор талабларга қатъий амал қилиши шарт. Шундагина уларнинг машқларига умид боғлашимиз мумкин.

ТАСС ХАБАР ҚИЛАДИ

РЕЖИССЁР Михаил Товарнов бошчилигида бир группа операторлар Владимир Шреберг сценарийси асосида «Ленин билан бир минут» фильмини суратга олмоқдалар. Бу картина доҳийнинг меҳнат аҳиллари билан бўлган мустаҳкам алоқаси ҳақида, Ленин мавзолейи тўғрисида ҳикоя қилади. Суратда: фильмни суратга олиш пайти. Чапдан оператор В. Судейкин, фильм режиссёри М. Товарнов ва ассистент Г. Кудин.

В. Мастюков фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

МОСКВА. «Инполиграфмаш — 69» халқаро виставкаси. Совет павильонида Иттифоқимизда тайёрланган полиграфия машиналари намойиш этилмоқда.

Суратда: полиэфируретдан турли формалар тайёрлайдиган машина.

В. Великжанин ва В. Соболев фотоси.

ПОЙТАХТ МЕҲМОНЛАРИ

ПОЙТАХТИМИЗДА меҳмон бўлиб турган Чехословакия эстрада усталарининг гастроллари катта муваффақият билан ўтмоқда. «Стар — клуб» ансамблининг ҳар бир чиқишлари томошабинларга манзур бўлмоқда. Суратларда: (юқоридан) солистлар Адам Ришард, Мария Копецкалар қўшиқ ижро этишмоқда. Пастда «Стар-клуб» ансамбли миллий куй ижро этмоқда.

Л. Глауберзон фотолари.

СПОРТ

ФУТБОЛ. Мехикода ўтказиладиган навбатдаги жаҳон чемпионати финал ўйинларида қатнашиш ҳуқуқини олишга даъвогарлик қилаётган командалар ўртасида саралаш ўйинлари давом этмоқда. Шу ой охирида жанубий Америка футболининг уччала группасида ғолиблар аниқланади. XII группада Уругвай футболчилари пешқадамлик қилмоқдалар. X группада ҳамма Аргентина терма командаси ғолиб келади деган фикрда эди. Лекин аргентиналиклар биринчи учрашувдаёқ Боливия футболчиларига 1:3 ҳисобида ютқазиб қўйишди. Энди улар иккинчи матчни бразилиялик Диди тренерлик қилаётган Перу командаси билан ўтказишади.

X группада қатнашаётган Колумбия Венесуэла командасини 3:0 ҳисобида тор-мор келтирди. XII группада ҳам битта ўйин бўлди. Чили терма командаси Эквадор футболчиларини 4:1 ҳисобида мағлубиятта учратди.

●

БАСКЕТБОЛ. Бутуниттифоқ касаба союз спортчилари IX спартакиадаси программасига кирган баскетбол мусобақалари Рига шаҳрида ўтяпти. Аёллар баҳсида ўзбек спортчилари биринчи куни Латвия командаси билан учрашдилар ва 43:86 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Эркаклар командамиз иккинчи кичик группада мусобақалашмоқдалар. Улар Арманистон командасини 73:65 ҳисобида мағлубиятга учратганларидан сўнг Литва баскетболчилари билан беллашдилар. Ҳамшаҳарларимиз ўйинни бой беришди. Ҳисоб 57:73.

●

ГАНДБОЛ. Касаба союз гандболчилари мусобақалари Каунасда ўтмоқда. Аёллар командамиз қозоғистонлик рақиблари устидан 13:9 ҳисобида устун келишган бўлса, эркаклар командамиз Белоруссия гандболчилари билан бўлган учрашувни 19:19 ҳисобида дуранг қилиб тугатдилар.

●

ВОЛЕЙБОЛ. Ўзбекистон командаси спартакиада мусобақаларини ғалаба билан бошлади. Волейболчи қизларимиз биринчи куни Белоруссия командасини 3:1 ҳисобида ютиб, эртаси куни Қирғизистон командасини ҳам мағлубиятта учратди. Ҳисоб 3:0.

ТЕМИРЧИ МАҲКАМ ВА УНИНГ ЎН БЕШ ЎҒЛОНИ

Ёзувчи Раҳмат Файзий «Ҳазрати инсон» деб аталган янги романида темирчи Маҳкам ва унинг ўн беш ўғлони тўғрисида ҳикоя қилади. Бу роман яқинда босмадан чиқди. Тез орада асар билан рус китобхонлари ҳам танишадилар.

Бир неча ўн йил мобайнида темирчилик сандони ёнидан жилмаган темирчи Маҳкам Улуғ Ватан уруши бошлангач қўлига яна болғасини олади. Мамлакат ичкарисидаги олис жанубий шаҳарга эвакуация қилинган болалар ва етимлар эшелони етиб келганида Маҳкам билан унинг рафиқаси Меҳри етим болаларнинг қайғу-аламига хотиржам қараб тураолмайдилар. Тез орада улар боқиб олган турли миллат фарзандларидан ўн беш бола темирчини ота унинг рафиқасини она деб атай бошлайдилар.

Китоб қаҳрамонларининг номлари Ўзбекистондан ташқарида, олис ерларда ҳам машҳурдир. Бу темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов оиласидир. Раҳмат Файзийнинг аввалги китобига танлаб олинган бошқа қаҳрамонлар — биринчи ўзбек парошютчи қизи ҳам, паровоз машинисти бўлган биринчи ўзбек аёли ҳам ҳаётдан олингандир.

Ҳозир Раҳмат Файзий «Ҳазрати инсон» романининг иккинчи қисми устида ишламоқда. Бу қисмда темирчи Маҳкамнинг 15 ўғлони тақдири тўғрисида ҳикоя қилинади.

Ёзувчи ўзининг янги асарини В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлади.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ ЛЕКТОРИЙ

Республика «Билим» уйида янги лекторий очилди. Бу лекторий коммунистик ва ишчи партиялар халқаро кенгаши материалларини, шунингдек КПСС Марказий Комитети 1969 йил июнь Пленумининг қарорларини пропаганда қилади. Кўзга кўринган олимлар Москва учрашувларининг якунлари тўғрисида, социализм жаҳон системаси ва бу системанинг антиимпериалистик кучлар умумий курашидаги етакчилик роли тўғрисида, ленинча интернационализм принциплари тантанаси ҳақида ва бошқа мавзуларда лекция ўқийдилар.

«Билим» жамияти коммунистик ва ишчи партиялар халқаро кенгаши материаллари юзасидан лекция ўқийдиган лекторларга ва пропагандистларга ёрдам бериш мақсадида «Марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида коммунистик ҳаракат жипслигини мустаҳкамлаш йўлида муҳим босқич» деган мавзуда брошюра чиқарди. Бу брошюра муаллифи тарих фанлари кандидати С. Ш. Қурбоновдир. Шунингдек, «Билим» жамияти правлениеси раисининг ўринбосари И. В. Володиннинг «Мао Цзэ-дун ва унинг группасининг хатарли йўли» мавзусидаги брошюраси нашр қилинди.

Москва кенгашига бағишланган шунга ўхшаш бир қанча туркумдаги брошюралар нашр этилмоқда. (ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.35 — **Теленгиликлар,** 18.50 — **Қишлоқ ёшлари клуби** («Ёшлик» студияси). 19.30 — **Бугун янги томоша** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 21.05 — **Теленгиликлар,** 21.20 — **Ўзбекистон чорвадори,** 22.10 — **Самарқанд юлдузлари** (Самарқанддан олиб кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Космос қаҳрамонларига шон-шарафлар!** (телефильм). 18.20 — **Авария** (бадиий фильм).

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.00 — **Кунгур муз ғори** (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 20.20 — **Концерт,** 20.50 — **Грузия кийимлари** (илмий-оммабоп фильм), 21.00 — **Қаҳрабо маржон** (телеспектакль).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/VIII да **Фарғона тонг отгунча,** 8/VIII да **Жон қизлар.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Берлин томон йўл — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тайга хўжайини — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 9 яримда).

Жижканинг жанговар араваси (эрталаб соат 10, кундуз 2 ва 4 да). **Данийлар** (кундуз 2, кеч 6 ва 8 да). — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Ганга ва Жамна — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Юлдузсиз сельва — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Райк болалари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3-15 минут ва кеч 6 ярмида).

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети

ПРОФТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ 4-СОН БЕКОБОД ҚИШЛОҚ

ПРОФТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1969 — 1970 ўқув йилига 8-10 синф ҳажмида маълумотли йигит ва қизларни

15 ЁШДАН БОШЛАБ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қишлоқ хўжалиги учун **3-класс тракторчилар, ўрмон хўжалиги мутахассислари, 3-класс профессиональ шоферлар, 3 разрядли автослесарлар тайёрлайди.**

Ўқиш муддати — 1 йил.

Ўқиш даври узлуксиз иш стажига қўшилади.

Билим юртига қабул қилинганлар кунига 3 маҳал иссиқ овқат, кийим-кечак, ётоқхона, 10-20 сўмгача стипендия билан таъминланадилар.

Билим юрти қошида Тошкент областига қарашли сиртқи ва қатнаб ўқиладиган кечки умумий таълим ўрта мактаби мавжуд.

Кирувчилар метрика ёки паспорт ва мактабни тугаллаганлиги тўғрисидаги ҳужжатларнинг асл нусхасини, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойларидан справка, ариза, таржимаи ҳоли, саккизта фотосурат (3х4), мактабдан характеристика топширадилар.

Аризалар 25 августгача қабул қилинади.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртининг адреси: Тошкент область, Бекобод шаҳар, Киров посёлкаси.

«УЗКООПСТРОЙМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ МАРКАЗИЙ МЕХАНИКА УСТАХОНАСИГА

3—4 разрядли газ-электр пайвандчилар, 2—3—4 разрядли слесарлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай асосида тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 2-Ипподром проезди, 2-уй, кадрлар бўлими (7, 12, 26-автобусларнинг «Маслозжиркомбинат» бекати).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИГА

рекламист-рассом, механик

КЕРАК

Адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси.

ШУМҒИЯ

ФЕЛЬЕТОН

...Оббў... одам ҳам шунақа бўладими-а. Бунақасини ҳали кўрмагандим. Биласизми, кўрганимга ҳам пушаймон бўлдим. Садқайи одам кетей, дедим. Қаранг, у яъни Турдиқул Қораевич Қ. яхши одамлар томонидан, яхши одамларни яхшилаб гапирилганда ранги ўчади, титроқ тутади-я. Ўша гапсўз бўлган жойдан чиқибоқ яхши одамнинг ёнида ишлаётган кишини чеккага тортади-да, овозини пасайтириб сирли оҳангда:

— Сизга кўп жабр бўляпти-да, обрў-эътибор унга-ю, меҳнат қилиш сизга экан-да, — дейди. Шу тўғрида юқори идорага бир оғиз ёзиб юборсангиз бўлмайдими...

— Нима дейишим керак, — ҳалиги одам ажабланиб сўрайди.

— Қачонгача меҳнатнинг оғири бизнинг елкада, у киши ялло қилиб юраверадилар денг, — буёғини менга қўйиб бераверинг...

— Ахир ундай эмас, у яхши ишлаяпти, нега ёлғон гапиришим керак?

— Э, қизиқсиз, гапингизнинг ёлғонлиги аниқлангунча у азоб чекади, юраги эзилади, балки сизнинг гапингизга ишониб вазифасидан бекор қилишса, ўрни ўзингизники, тушунаяпсизми...

Яхши одам билан бир хонада ишлайдиган шериги анави сувлой қаторга тик қараб узоқ жим қолади. Башарасига туфирмоқчи бўлади. Шу пайт яхши дўсти келиб қолиб уни бундан қайтаради. Анави бўлса кесак сингари қонсиз рангини дарров ўзгартириб яхши одам томон ўгирилади, тиржайиб қўяди.

— Ходимингизни қаранг, қачон кўрсам газета ўқиб ўтиради, иш-пиш қиладими, ўзи, — дейди.

Яхши одамнинг шериги ҳанг-манг бўлиб қолади. Ҳозиргина бошқача гап айтиб турган кишитўнинг шунчалик тез ўзгартирганига ҳайратда қолади, ёқасидан олмоқчи, ўша заҳарли тилини суғириб ташламоқчи бўлади. Аммо одамлар ўртага тушиб бунга йўл қўймайдилар. Шунда анави:

— Кўраяпсизларми, у мени идорада урмоқчи, ёмон одам, билиб қўйинглар, — дейди рангини баттарроқ ўчириб, яна шунақа одамлар билан ишлаймиз-а.

Воқеа тугайди, лекин кўнгил хиралик қолади ўртада. Яхши одам кўнглида соф виждонли шеригига нисбатан, унда бунга нисбатан шубҳа пайдо бўлади... «Ҳа, шунча яхшилик қилибман-у, мени яниб юраркандa» деб ўйлайди бири, «Ҳурматини жойига қўйсанг, кўрқади, деб ўйларканда, ҳе, номард» деб кўнглидан ўтказади иккинчиси... Турдиқул Қораевич Қ. га худди шу нарса керак эди. У энди хурсанд, қўлларини бир-бирига ишқаб суюнади. Бундан кейин ҳам пайтини қўлдан бой бермайди, уни бунга, буни унга қайраб, низо оловига мой қуяди. Охири иккаласининг иши кўпчилик ўртасида муҳокама қилинади. Воқеа ойдинлашади.

Дўстлар бир-бирларига узр айтишади. Аммо бир неча кун, баъзан бир неча ой давомида икки ишчан кишининг қўли совиб, хизмати қониқарсиз бўлиб қолади. Юраклари сиқилиб, бош оғриғига дучор бўлишади.

Ўртага иғво уруғини сочган одам табба-табарруқ билан яна ишда қолади. У бир неча кун аламини ичига ютиб, карахт ҳолда юради. Гап-сўзлар бости-бости бўлиши билан яна тилини чиқариб, лабини ялаб, тишини ғижирлата бошлайди...

Энди идора бошлиғига чангал солади.

Мен ким бир захматкаш, одил, ҳақиқатчи, сизга шуни маълум қиламанки, идорамиз бошлиғи Қудрат Раҳматов ўта кетган қўпол...

Хуллас, у қора юрагидаги жамики қора гапларини оқ қоғозга тўкиб солади. Охирида бошлиғимизни тезроқ ишдан олиб ташламасаларингиз партия, ҳукумат ишига путур етади, деб хитоб қилади.

У хатни ёзиб тугатгандан кейин қўли қалтираб, совуқ терга тушади. Кўзлари олазарак, бир чўқиб ўн қарайдиган қарғага ўхшаб кетади турқи-ангори. Хат охирига ўз имзосини қўймайди. «Бир жафокашдан деб билурсиз», деган жумлани титраб-қақшаб ёзади. Конвертни бир парча тилини чиқариб намлайди. Сиёҳ суркалган бармоқлари билан ёпиштиради, адрес ёзади: сағбондаги 2-алоқа бўлими.

Орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас, ўша конверт ичидаги хатда ёзилган адресга гоҳ жигарранг «Волга»да, гоҳида ҳаворанг «Волга»да баъзан икки киши, баъзида тўрт киши бўлиб комиссия келаверади. Улар машинадан тушибоқ қовоқлари осиқ идора томон юрадилар. Зарур юмушлар ҳам тўхтатиб қўйилиб, Қудрат Раҳматовнинг ишлари ков-ков қилинади. Уч-тўрт йилги папкалар кўтарилади. Йўқ, ҳеч нима тополмайдилар. Биринчи комиссия хат эгасидан койиниб, хуноб бўлиб чиқиб кетаётганда ўрта ёшлардаги секретарь опа бир гап айтди:

— Раҳмат, сизларга, папкаларни роса чанг босган экан, тозалаб бердиларингиз...

Биринчи комиссия кўча бошига етмай иккинчиси келади. Буниси ҳам эшикни ёпиб қўйиб бошлиқни роса исканжага олади. Улар ҳам нуқсон топишолмай, қайтиб кетишаётганда секретарь опа гап қотади:

— Аввалги комиссия папкаларимиз чангини қоқиб, ҳар қалай бизга ёрдам беришган эди, сизларга чанг ҳам қолмади-я.

Иккинчи комиссия аъзолари машинага чиқишаётганда учинчи группа комиссия аъзолари машинадан туша бошлашади. Улар ҳам қалин-юпқа папкаларни артиб-суртиб қайтиб кетишади. Аммо уларни секретарь опа лол қилиб қўйди:

— Ия, бу папкадаги ҳужжатлар жуда муҳим ҳужжатлар, нега икки варағи йиртилиб қолибди?

— Майли, хафа бўлманг, улардан кейин келган комиссия аъзолари ямаб беришар, — гапга аралашади кекса ҳисобчи кўзайнаги устидан қараб.

Имзоси ўрнига бир «группа холис кишилар» деб қўл қўйилган хат, мана кўрдингизми, неча йилдан бери софдиллик билан, виждонан меҳнат қилиб келган, каттагина идорани яхши бошқараётган захматкаш, ғамхўр бошлиқни шунча кун давомида овора қилди. Бир неча группа комиссиядаги бир неча кишини ўз вазифаларини бажаришдан тўхтади. Шу билан иғвогар мақсадига эришди. У идора бошлиғига ёпиштириладиган бирорта нуқсон йўқлигини била-кўра туриб уни бадном қилмоқчи бўлди. Иғвогар ўзи айтганидек идорада ишни орқага кетказди, одамларни юрак санчиққа гирифтор қилди.

Сувни лойқатибгина қолмай, булғатаолган шу иғвогар яна четда қолаверади. Негаки, у кўринишда ҳеч нима сездирмайди, тили қалдираб ўзини оқ қилиб кўрсатишга устада. Идорага, одамларга зарар келгани билан нима иши бор.

Орамизда шумғия сингари кўриниб қоладиган бундай шахсларни топишимиз, кўпчилик ўртасида шарманда қилишимиз керак.

Биласизлар, қовунполизда шумғия деб аталадиган бир нарса бўлади. У ҳамма ёқдан чиқавермайди.

Деҳқон жон куйдириб меҳнат қилган пайкалнинг у ер, бу ерида шумғия ўсиб чиққан бўлади. Нима қилибди, дерсиз. Йўқ, ундай эмас, шумғия чиққан қовун полизда қовуннинг шираси қочади, палакка путур етади. Деҳқон дарҳол болачақаси билан биргаликда шумғиянинг илдиз-пилдизини қолдирмай юлиб ташлайди, чуқурликка ирғитади.

Иғвогар ҳам ширин ҳаётимиздаги шумғиянинг худди ўзи. Уни таг-томири билан юлиб ташлаш керак, чуқурликка ирғитиш лозим!

С. МАҲКАМОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б — 2338. ИНДЕКС — 6469. Р-01624.